

Teaching activities and DELF B2 writing tables evaluation

Do Thi Bích Thuý

Email: dbthuy2003@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12411005>

University of Languages and International Studies -
Vietnam National University, Hanoi
Pham Van Dong, Cau Giay, Hanoi, Vietnam

Received: 19/6/2024

Revised: 03/9/2024

Accepted: 15/10/2024

Published: 25/10/2024

Abstract: This study aims to analyse the correlation between teaching activities in some DELF B2 exam preparation books and the requirements to be met for B2 writing skill. We compared the writing exercises designed in the abc DELF B2 published in 2013 and Le DELF B2 100% réussite published in 2016 with the B2 tables evaluation before 2021; and the abc DELF B2 Junior Scolaire published in 2021 and Le DELF B2 100% réussite published in 2022 with the new B2 tables evaluation for written skill. The results show that the writing activity in the books meets 4/10 criteria of the old tables evaluation and 3/5 criteria of the new one. Writing activity mainly focuses on topic analysis, argumentation ability, coherence and cohesion, and sociolinguistic competence for one of three types of tasks. We propose to add a system of linguistic exercises and sociolinguistic activities for two types of tasks, including debate contributions and critical articles.

Keywords: *Writing activities, B2 writing tables evaluation, criteria, L2 writing, exercises.*

Các hoạt động dạy viết và biểu chấm viết DELF B2

Đỗ Thị Bích Thuý

Email: dbthuy2003@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12411005>

Trường Đại học Ngoại ngữ -
Đại học Quốc gia Hà Nội
Đường Phạm Văn Đồng, Quận Cầu Giấy,
Hà Nội, Việt Nam

Nhận bài: 19/6/2024

Chỉnh sửa xong: 03/9/2024

Chấp nhận đăng: 15/10/2024

Xuất bản: 25/10/2024

Tóm tắt: Nghiên cứu này có mục đích phân tích độ tương thích giữa các hoạt động dạy viết trong một số sách luyện thi DELF B2 và các yêu cầu cần đạt trong biểu chấm của kỹ năng viết B2 trước và từ năm 2021. Chúng tôi đã so sánh hoạt động dạy viết trong sách abc DELF B2 xuất bản năm 2013 và Le DELF B2 100% réussite xuất bản năm 2016 với biểu chấm viết B2 trước năm 2021: sách abc DELF B2 Junior Scolaire xuất bản năm 2021 và Le DELF B2 100% réussite nouvelles épreuves xuất bản năm 2022 với biểu chấm viết B2 áp dụng từ năm 2021. Kết quả cho thấy, các hoạt động trong sách đưa ra đáp ứng được 4/10 tiêu chí của biểu chấm cũ và 3/5 tiêu chí của biểu chấm mới. Các hoạt động dạy viết chủ yếu luyện kỹ năng viết đúng yêu cầu của đề bài, khả năng lập luận, tính mạch lạc và gắn kết, sử dụng đúng cấp độ ngôn ngữ cho một trong số ba dạng bài viết. Chúng tôi đề xuất cần bổ sung hệ thống bài tập luyện các kỹ năng ngôn ngữ thí sinh cần có được để đạt năng lực viết B2 và kỹ năng ngôn ngữ xã hội ở hai dạng bài viết bài luận đăng diễn đàn và viết bài báo phê bình.

Từ khóa: *Hoạt động dạy viết, biểu chấm viết B2, tiêu chí chấm, dạy viết tiếng nước ngoài, bài tập.*

1. Đặt vấn đề

Bằng DELF (viết tắt của Diplôme d'études en langue française) là một văn bằng chính thức do Bộ Giáo dục Pháp cấp, chứng thực cho năng lực sử dụng tiếng Pháp theo các cấp độ A1, A2, B1, B2 được quy định trong Khung tham chiếu ngôn ngữ chung Châu Âu (CECR) [1]. Bằng DELF được công nhận trên toàn thế giới và có giá trị sử dụng đến trọn đời. Bằng DELF B1 là trình độ tiếng cần có khi người nước ngoài xin cấp quốc tịch Pháp và bằng DELF B2

cho phép ghi danh theo học tại các trường đại học trong khối Pháp ngữ.

Từ năm 2020, tổ chức Giáo dục Quốc tế Pháp (France Education international) trực thuộc Bộ Giáo dục Pháp đưa ra một định dạng thi DELF mới chỉ bao gồm các câu hỏi trắc nghiệm ba lựa chọn ở bài thi Nghe và Đọc để giải quyết khó khăn khi chấm các câu trả lời cho dạng câu hỏi mở. Các kì thi theo định dạng mới chiếm khoảng 15% tổng số kì thi DELF trên toàn thế giới vào năm 2020, tăng lên

50% vào năm 2021 và đạt 100% vào năm 2023 [2]. Bên cạnh đó, từ năm 2016, tổ chức Giáo dục Quốc tế Pháp cũng đã tiến hành điều tra nhằm nâng cao chất lượng các công cụ đánh giá và nhận thấy các biểu chấm Nói và Viết hiện hành có quá nhiều tiêu chí, nhiều mức điểm cho mỗi tiêu chí và sự khác biệt giữa mỗi mức điểm này không được mô tả cụ thể trong tài liệu hướng dẫn chấm thi. Điều này dẫn tới việc có chênh lệch đáng kể về đánh giá giữa các giám khảo cho cùng một bài thi, hay khi phân tích đánh giá của một giám khảo ở các đợt chấm thi khác nhau. Để giải quyết các tồn tại này, biểu chấm Viết và Nói mới đã được chuyên gia của tổ chức Giáo dục Quốc tế Pháp hoàn thiện và đưa vào thử nghiệm từ năm 2019. Từ ngày 01 tháng 9 năm 2021, các biểu chấm mới này đã được đưa vào sử dụng ở các Hội đồng thi DELF-DALF [3]. Đây là một bước tiến quan trọng trong công cuộc đổi mới công tác chấm thi DELF nhằm giảm thiểu công sức của giám khảo và tăng tính chính xác trong công tác chấm thi. Tuy nhiên, cùng với sự ra đời của biểu chấm mới, tỉ lệ thí sinh không đạt điểm liệt kĩ năng viết B2 (5/25) tăng đột biến, dẫn tới tỉ lệ đỗ kì thi B2 ở những đợt thi gần đây thấp hơn hẳn so với trước năm 2021. Những thay đổi về kiểm tra, đánh giá tất yếu sẽ tác động đến quá trình dạy và học [4]. Câu hỏi nghiên cứu chúng tôi đặt ra là: Các hoạt động dạy viết trong một số sách luyện thi DELF B2 có bám sát các yêu cầu cần đạt trong biểu chấm của kĩ năng viết B2?

2. Nội dung nghiên cứu

Do có những thay đổi về định dạng và biểu chấm như chúng tôi đã trình bày trong phần mở đầu, các sách luyện thi DELF có thể chia thành hai nhóm, một nhóm trước năm 2021 đưa ra các hoạt động dạy và học theo định dạng cũ và biểu chấm cũ, một nhóm từ năm 2021 có sự dịch chuyển sang định dạng mới và biểu chấm mới. Để trả lời câu hỏi nghiên cứu, chúng tôi giới thiệu và phân tích các hoạt động luyện tập kĩ năng viết đạt chuẩn DELF B2 trong 4 giáo trình được nhiều giáo viên sử dụng hiện nay trong các lớp học luyện DELF B2, trong đó hai giáo trình xuất bản năm 2013 và 2016, hai giáo trình xuất bản năm 2021 và 2022.

2.1. Hoạt động dạy viết B2 theo biểu chấm trước năm 2021

2.1.1. Biểu chấm kĩ năng viết B2 trước năm 2021

a. Yêu cầu bài viết DELF B2 về thể loại và độ dài

Thể loại: Bài viết DELF B2 yêu cầu thí sinh thể hiện quan điểm cá nhân của mình dưới các dạng bài

sau đây: viết bài đăng trên diễn đàn; viết thư hành chính; viết bài báo mang tính phê bình; viết luận...

Độ dài và thời gian: thí sinh được yêu cầu viết một bài khoảng 250 từ trong thời gian 60 phút.

b. Tiêu chí đánh giá kĩ năng viết B2 theo biểu chấm trước năm 2021

Tiêu chí đánh giá kĩ năng viết B2 theo biểu chấm cũ chia làm ba phần, gồm 10 tiêu chí [5].

Phần 1: Đánh giá nội dung bài viết, chia thành 5 tiêu chí: (1.1) Viết đúng yêu cầu của đề bài: bao gồm viết đúng tình huống, đúng thể loại bài và đảm bảo độ dài tối thiểu yêu cầu. Mức điểm từ 0 đến 2 điểm. (1.2) Đúng về phương diện ngôn ngữ xã hội: bài viết phù hợp với tình huống, người nhận, cách diễn đạt phải phù hợp với ngữ cảnh. Mức điểm từ 0 đến 2 điểm. (1.3) Khả năng trần thuật sự việc: thuật lại một cách rõ ràng, chính xác các sự việc, sự kiện và tình huống. Mức điểm từ 0 đến 3 điểm. (1.4) Khả năng lập luận: có thể phát triển lập luận bằng cách nêu bật những điểm quan trọng và những chi tiết phù hợp. Mức điểm từ 0 đến 3 điểm. (1.5) Tính mạch lạc và độ gắn kết: có thể kết nối rõ ràng các ý tưởng thành một bài văn trôi chảy và mạch lạc. Tôn trọng các quy tắc về trình bày văn bản. Sử dụng dấu chấm câu tương đối chính xác nhưng có thể bị ảnh hưởng của tiếng mẹ đẻ. Mức điểm từ 0 đến 4 điểm.

Phần 2: Đánh giá năng lực sử dụng từ vựng và viết đúng chính tả từ, chia thành 3 tiêu chí: (2.1) Lượng từ vựng: có thể sử dụng một lượng từ vựng phong phú dù cho đôi khi thiếu từ dẫn tới phải nói vòng. Mức điểm từ 0 đến 2 điểm. (2.2) Dùng đúng từ: dùng từ nhìn chung là phù hợp dù cho cũng có lúc nhầm lẫn hay dùng từ không chính xác nhưng không ảnh hưởng tới giao tiếp. Mức điểm từ 0 đến 2 điểm. (2.3) Viết chính tả đúng từ: có thể tạo ra một bài viết nhất quán, rõ ràng, dễ hiểu. Chính tả tương đối chính xác nhưng vẫn có thể bị ảnh hưởng từ tiếng mẹ đẻ. Có thể viết chính tả chính xác đa số các từ được mong đợi ở cấp độ này. Mức điểm từ 0 đến 1 điểm.

Phần 3: Đánh giá năng lực ngữ pháp và viết đúng chính tả dạng thức ngữ pháp, chia thành 2 tiêu chí: (3.1) Lựa chọn dạng thức: kiểm soát ngữ pháp tốt. Có thể vẫn còn lỗi sai không hệ thống nhưng không tạo ra hiểu nhầm. Mức điểm từ 0 đến 4 điểm. (3.2) Cấu trúc câu đa dạng: Có thể sử dụng một cách phù hợp nhiều cấu trúc câu đa dạng. Mức điểm từ 0 đến 2 điểm.

- Nếu bài viết có độ dài từ 176 đến 224 từ, cho 0,5 trên 1 điểm cho tiêu chí độ dài.

- Nếu bài viết có độ dài ít hơn hoặc bằng 175 từ, cho 0 trên 1 điểm cho tiêu chí độ dài.

Như vậy, có thể thấy, các tiêu chí chấm DELF B2 kĩ năng viết tương đối dài với 10 tiêu chí khiến cho giám khảo mất khá nhiều thời gian để điền biểu chấm và cộng điểm cho mỗi bài. Hơn nữa, có một số tiêu chí bị trùng lặp, ví dụ như ở hai tiêu chí (1.1) *Viết đúng yêu cầu của đề bài* và (1.2) *Đúng về phương diện ngôn ngữ xã hội* đều liên quan tới viết đúng tình huống nên thí sinh dễ bị trừ điểm hai lần. Phần chính tả được chia thành hai phần, một phần cho từ vựng, một phần nằm trong dạng thức ngữ pháp cũng làm cho người chấm phải tư duy phân loại dạng lỗi chính tả. Ở phần 3, *sử dụng đúng dạng thức ngữ pháp tiêu chí (3.1)* có số điểm rất cao, lên tới 4 điểm, trong khi *sử dụng các cấu trúc câu đa dạng tiêu chí (3.2)* chỉ có 2 điểm là tối đa. Chính vì vậy, với cách đánh giá này, thí sinh viết câu an toàn, chính xác sẽ được điểm cao hơn thí sinh sử dụng được nhiều cấu trúc đa dạng.

2.1.2. Hoạt động dạy Viết triển khai trong các sách luyện DELF B2 trước năm 2021

a. Sách *abc DELF B2, Cle international, 2013*

Sách *abc DELF B2* [6] do Nhà Xuất bản Cle international xuất bản năm 2013, có mục đích luyện DELF theo định dạng và biểu chấm cũ. Sách đưa ra 50 hoạt động luyện DELF cho mỗi kĩ năng, tổng cộng là 200 hoạt động trong toàn sách. Theo tác giả thì sẽ cần khoảng 350 đến 550 giờ học để làm hết các hoạt động trong sách, tùy theo vào từng môi trường và đối tượng người học. Như vậy, với đối tượng người học Việt Nam có ngôn ngữ mẹ đẻ là tiếng Việt tương đối xa với ngôn ngữ đích là tiếng Pháp sẽ cần khoảng 130 giờ học để luyện kĩ năng viết. Giống như các kĩ năng khác, hoạt động dạy kĩ năng viết được chia làm 4 phần:

A là Aborder (đề cập): Trong phần này, tác giả mô tả bài thi và đưa ra những lời khuyên về dạng thức cho các loại bài viết DELF B2: viết bài luận đăng diễn đàn; viết thư hành chính; viết bài báo mang tính phê bình; viết luận.

B là Brancher (thi thử): Trong phần này, người học được cho làm một đề thi viết giống như thi thật.

C là Contrôler (tự đánh giá): Trong phần này, người học tự đánh giá bài viết của mình dựa vào đáp án và các tiêu chí đánh giá kĩ năng viết (theo biểu chấm cũ).

D là DELF: Phần này đưa ra ba hoạt động luyện viết DELF B2. Hoạt động thứ nhất luyện về đặc trưng dạng thức của mỗi loại bài viết DELF B2 (bài

luận, thư tín, bài báo). Hai hoạt động cuối cùng cấp các công cụ ngôn ngữ hữu dụng khi viết bài B2 và người học phải ghép các cách diễn đạt này với mục đích biểu đạt như viết mở bài, đưa ý kiến, đồng ý, phản bác... Cuối cùng là 46 đề luyện viết B2 với chủ yếu là đề viết luận, một số đề yêu cầu viết bài báo hoặc viết thư hành chính. Không có một đề nào yêu cầu viết bài luận đăng diễn đàn.

Cuối sách là một đề thi mẫu với tất cả các kĩ năng, trong đó phần viết yêu cầu thí sinh viết một bài báo nghị luận. Một điểm hay trong sách *abc DELF B2* là phần *PETIT PLUS* tổng hợp lại những yêu cầu về ngữ pháp và từ vựng ở cấp độ B2 theo Khung tham chiếu ngôn ngữ chung Châu Âu và tác giả có đưa ra một số ví dụ minh họa. Tuy nhiên, không có bài tập luyện cho phần ngữ pháp từ vựng này.

b. Sách *Le DELF B2 100% réussite, Didier, 2016*

Sách *Le DELF B2 100% réussite* [7] do Nhà Xuất bản Didier xuất bản năm 2016 có mục đích giúp thí sinh tự luyện thi hoặc sách có thể được dùng trên lớp với giáo viên. Mỗi kĩ năng cũng được chia thành 4 phần:

Hiểu: Phần này giới thiệu về yêu cầu của bài thi: thời gian, tổng điểm, loại bài viết, số từ. Kĩ năng cần đạt là bày tỏ quan điểm và thuyết phục người đọc bằng luận cứ và ví dụ minh họa. Tác giả đưa ra những lời khuyên sau đây cho thí sinh: Đọc kĩ đề; Lưu ý các động từ trong đề thi; Lập dàn ý; Sử dụng ngôn ngữ phù hợp với tình huống giao tiếp; Dành 5 phút để đọc lại bài.

Chuẩn bị: đưa ra các hoạt động luyện những kĩ năng cần thiết để làm bài thi. Phần chuẩn bị tập trung luyện 3 kĩ năng chính.

Đọc kĩ đề: Sách đưa ra ba hoạt động luyện kĩ năng phân tích đề thi khá hay. Trước khi viết bài, thí sinh cần trả lời các câu hỏi sau: Trong tình huống viết, bạn là ai? Bạn cần viết thể loại bài nào? Bạn viết cho ai? Bạn viết với mục đích gì? Tiếp theo là hai hoạt động luyện tìm từ khóa, chủ đề và vấn đề cần giải quyết trong một đoạn trích báo chí.

Tổ chức lập luận: Tổ chức lập luận bao gồm tìm ý; tổ chức luận cứ, ví dụ; làm dàn ý. Trong hai phần đầu, các hoạt động luyện cho thí sinh tìm ý tưởng, luận cứ và ví dụ cho bài văn nghị luận. Có 5 bài tập khá phong phú, yêu cầu người học tìm ý phản bác lại ý cho sẵn, phân loại ý cho sẵn thành ý đồng ý hay phản bác, tìm ví dụ minh họa cho luận cứ đã cho sẵn... Phần lập dàn ý gồm hai hoạt động, hướng dẫn người học sắp xếp các ý đã tìm thành một dàn ý và dạy các loại dàn ý hữu dụng khi làm bài viết B2.

Viết bài nghị luận: Phần này được chia thành 4 kĩ năng nhỏ. Đầu tiên, sách dạy mẫu thư hành chính, đưa bài luyện về cách xưng hô đầu thư, mở bài, kết thư sao cho phù hợp với người nhận thư. Tiếp theo là phần luyện viết mở bài và viết kết luận. Kĩ năng thứ ba là dạy kết nối ý sao cho mạch lạc với các bài tập sắp xếp các yếu tố cho sẵn thành một bức thư, điền từ liên kết. Cuối cùng, sách dạy viết sao cho có tính thuyết phục cao qua các hoạt động điền các cách diễn đạt quan điểm cá nhân đồng ý hay phản bác, chắc chắn hay nghi ngờ vào một bài nghị luận cho sẵn; viết câu thể hiện quan điểm của mình trong một tình huống cho sẵn...

Luyện tập: Phần này đưa ra các hoạt động gắn với bài thi và những lời khuyên về phương pháp làm bài cho hai dạng bài viết là viết thư (3 đề) và viết luận (3 đề). Như vậy, sách không có bài luyện cho dạng bài viết luận đăng trên diễn đàn. Ở trang 93, có các tiêu chí để thí sinh tự đánh giá bài viết của mình khá hay, trong đó nêu rõ cần sử dụng các mệnh đề phụ chỉ nguyên nhân, mục đích, giả thuyết... và phải dùng

các động từ ở thức chủ quan (Subjonctif) hay thức điều kiện (Conditionnel).

Sẵn sàng cho kì thi! Phần này tổng kết lại những điểm thiết yếu thí sinh cần ghi nhớ khi đi thi. Sách cũng đưa ra bảng các công cụ ngôn ngữ thí sinh có thể dùng để đưa ý kiến, đồng ý, phản bác, diễn tả tình cảm, mở kết thư.

2.1.3. *Hoạt động dạy viết trước năm 2021 và biểu chấm cũ*

Chúng ta có thể thấy, trên Bảng 1 là các hoạt động dạy viết trong cả hai giáo trình *abc DELF B2, 2013* và *Le DELF B2 100% réussite, 2016* đều không bao phủ được hết tất cả các tiêu chí trong biểu chấm viết cũ. Cả hai giáo trình chủ yếu tập trung vào đáp ứng các tiêu chí trong phần 1, đánh giá nội dung bài viết và đưa ra rất ít hoạt động để củng cố năng lực ngôn ngữ cho thí sinh dù phần này chiếm trọng số điểm lớn trong biểu chấm, chiếm 11/25 điểm. Sách *Le DELF B2 100% réussite, 2016* vượt trội hơn hẳn sách *abc DELF B2, 2013* khi đưa ra nhiều hoạt động giúp thí sinh

Bảng 1: Các hoạt động dạy viết trước năm 2021 và biểu chấm cũ

Các tiêu chí trong biểu chấm	abc DELF B2, 2013	Le DELF B2 100% réussite, 2016
Phần 1: Đánh giá nội dung bài viết		
1.1 Viết đúng yêu cầu của đề bài	x	✓ ✓
1.2 Đúng về phương diện ngôn ngữ xã hội	✓	✓ ✓
1.3 Khả năng trần thuật sự việc	x	x
1.4 Khả năng lập luận	✓	✓ ✓
1.5 Tính mạch lạc và độ gắn kết	x	✓ ✓
Phần 2: Đánh giá năng lực sử dụng từ vựng và viết đúng chính tả từ		
2.1 Lượng từ vựng	x	x
2.2 Dùng đúng từ	x	x
2.3 Viết chính tả đúng từ	x	x
Phần 3: Đánh giá năng lực ngữ pháp và viết đúng chính tả dạng thức ngữ pháp		
3.1 Lựa chọn dạng thức	x	x
3.2 Mức độ thiết lập câu	x	x

Ghi chú: x: Không có hoạt động luyện tiêu chí này trong giáo trình.

✓: Có hoạt động luyện tiêu chí này trong giáo trình.

✓✓: Nhiều hoạt động luyện tiêu chí này trong giáo trình.

biết phân tích đề thi, trình bày đúng dạng thức một bức thư hành chính và lựa chọn cách xưng hô phù hợp với người nhận, hướng dẫn thí sinh cách tìm ý, sắp xếp ý và làm dàn ý, sử dụng các liên từ cũng như cung cấp một số công cụ ngôn ngữ để bày tỏ quan điểm cá nhân. Tuy nhiên, sách không có hoạt động luyện kỹ năng trần thuật sự việc, cách sử dụng đúng từ cấp độ B2, bài luyện tìm lỗi chính tả, bài luyện sử dụng các dạng thức câu phức, các mệnh đề phụ chỉ nguyên nhân, mục đích, giả thuyết... và các cấu trúc sử dụng động từ ở thức chủ quan (Subjonctif) hay thức điều kiện (Conditionnel) trong bài viết.

2.2. Hoạt động dạy viết B2 theo biểu chấm áp dụng từ năm 2021

2.2.1. Biểu chấm kỹ năng viết B2 từ năm 2021

a. Yêu cầu bài viết DELF B2 về thể loại và độ dài

Thể loại: Bài viết DELF B2 theo định dạng mới yêu cầu thí sinh viết một bài luận thể hiện quan điểm cá nhân của mình dưới các dạng bài sau đây: viết bài đăng trên diễn đàn; viết thư hành chính; viết bài báo mang tính phê bình...

Độ dài và thời gian: Thí sinh được yêu cầu viết một bài tối thiểu 250 từ trong thời gian 60 phút.

Như vậy, có thể thấy, về thể loại, hầu như các bài viết B2 từ nay đều phải xuất phát từ một tình huống giao tiếp cụ thể, viết cho một đối tượng người đọc cụ thể. Thời gian viết bài không thay đổi, tuy nhiên số lượng từ cần viết tăng lên cũng có nghĩa là độ khó tăng lên.

b. Tiêu chí đánh giá kỹ năng viết B2 theo biểu chấm từ năm 2021

Tiêu chí đánh giá kỹ năng viết B2 theo biểu chấm mới cũng chia làm ba phần nhưng rút gọn còn 5 tiêu chí và nội dung mỗi phần có thay đổi [8].

Phần 1: Năng lực dụng học, chia thành 2 tiêu chí: (1.1) Hoàn thành nhiệm vụ viết: viết đúng đề bài, thể hiện được quan điểm cá nhân có xem xét tới quan điểm đối lập; (1.2) Tính mạch lạc và gắn kết: sử dụng từ liên kết, bài viết rõ ràng, chia đoạn và chấm câu giúp hiểu được mạch ý.

Phần 2: Năng lực ngôn ngữ xã hội: (2.1) Sử dụng ngôn ngữ phù hợp với người nhận và dùng đúng cấp độ ngôn ngữ của tình huống viết.

Phần 3: Năng lực ngôn ngữ, chia thành 2 tiêu chí: (3.1) Từ vựng: Từ vựng phong phú, được dùng một cách phù hợp, tránh bị lặp từ, chính tả còn một vài lỗi nhưng không ảnh hưởng tới việc hiểu nghĩa của bài; (3.2) Ngữ pháp: Viết đúng ngữ pháp những cấu trúc phức tạp thông dụng. Đôi khi còn mắc lỗi khi viết

các cấu trúc khó nhưng không làm hiểu sai nghĩa.

Tất cả 5 tiêu chí trên đều được đánh giá với 4 mức điểm: 0 điểm và 1 điểm là không đạt B2, 3 điểm là đạt B2, 5 điểm là đạt mức B2+.

Biểu chấm cũng đưa ra một số lưu ý đặc biệt để giám khảo xử lý các bài viết lạc đề, bài viết để giấy trắng, bài viết thiếu số từ mà đề bài yêu cầu.

Một tài liệu đặc tả mức độ hoàn thành bài viết B2 [9] cũng được phát kèm với biểu chấm cho giám khảo, trong đó quy định rõ ràng mức độ hoàn thành từng tiêu chí chấm tương ứng với các thang điểm dưới B2, B2 và B2+. Ví dụ, ở tiêu chí đầu tiên, *Hoàn thành nhiệm vụ viết*, thí sinh sẽ không đạt B2 nếu viết bài luận diễn đạt một cách đơn giản ý kiến, sở thích cá nhân, cho dù có dùng ví dụ minh họa. Thí sinh sẽ đạt B2 nếu phát triển lập luận sáng, rõ, giải thích vì sao đồng tình hay phản đối và nêu được lợi ích hay bất cập của những sự lựa chọn khác nhau, minh họa luận cứ bằng những ví dụ phù hợp với tình huống viết. Thí sinh sẽ đạt mức B2+ khi viết được bài lập luận đúng đề, trình bày rõ vấn đề nghị luận, quan điểm cá nhân và đưa ra những đề xuất hay kết luận, viết một cách có văn phong nhiều luận cứ, đưa ra giải thích và ví dụ phù hợp với tình huống và có tính tới quan điểm của người nhận.

Chúng ta thấy, tổ chức Giáo dục Quốc tế Pháp (phụ trách việc cấp bằng DELF, DALF) đã cải tiến rõ rệt các tiêu chí chấm viết B2 theo hướng chính xác, khoa học, tiết kiệm thời gian chấm và nâng cao yêu cầu ở thí sinh hơn.

Ba tiêu chí (1.1), (1.3), (1.4) (viết đúng đề, mô tả sự kiện, năng lực lập luận) trong biểu chấm cũ được gộp vào tiêu chí *Hoàn thành nhiệm vụ bài viết* trong biểu chấm mới. Trước đây, tiêu chí (1.1) thường thí sinh hay đạt điểm tốt đa.

Tiêu chí (2.1) *Sử dụng ngôn ngữ phù hợp với tình huống giao tiếp* được tách ra độc lập, có số điểm ngang hàng với các tiêu chí lớn cho thấy để có được chuẩn B2, thí sinh phải biết phân tích tình huống viết và lựa chọn ngôn ngữ viết phù hợp với một bức thư hành chính, một bài báo phê bình hay một bài luận đăng diễn đàn.

Năng lực từ vựng, ngữ pháp, chính tả được dồn vào một phần, có trọng số tổng điểm không thay đổi lắm so với tiêu chí chấm cũ (10/25 điểm vs 11/25 điểm). Phần chính tả không tách thành đầu điểm riêng nữa. Khả năng sử dụng các cấu trúc câu đa dạng không còn là một tiêu chí riêng nữa nhưng nó được hàm ẩn trong tiêu chí ngữ pháp. Để đạt chuẩn B2, thí sinh không chỉ cần viết đúng ngữ pháp mà

còn phải sử dụng được các cấu trúc câu đa dạng, đặc biệt là các loại câu phức có sử dụng thức chủ quan subjonctif; các cấu trúc vô nhân xưng để thể hiện quan điểm của mình; các mệnh đề phụ thể hiện mục đích, nguyên nhân, hệ quả, điều kiện, giả thuyết; động từ ở dạng thức điều kiện conditionnel; các cấu trúc để nhấn mạnh; cách nói gián tiếp có hợp thời động từ khi câu dẫn ở quá khứ... như quy định trong Khung tham chiếu ngôn ngữ chung Châu Âu [1]. Như vậy, viết đúng ngữ pháp không đủ để đạt B2 mà phải viết đúng ngữ pháp khi dùng các cấu trúc được quy định ở cấp độ B2.

2.2.2. Hoạt động dạy Viết triển khai trong các sách luyện DELF B2 từ năm 2021

a. Sách abc DELF B2 Junior Scolaire, Cle international, 2021

Sách abc DELF B2 Junior Scolaire [2], được Nhà Xuất bản Cle international xuất bản năm 2021, là một trong những sách luyện DELF mới nhất và đã dịch chuyển dần sang định dạng DELF mới ở hai kỹ năng Nghe và Đọc (khoảng 1/3 các bài luyện). Tuy nhiên, phần dạy viết vẫn theo tiêu chí chấm cũ (tr. 139). Các hoạt động dạy viết trong sách này được chia thành hai phần:

Phần dạy viết: Trong phần này, nhóm tác giả giới thiệu bài thi, đưa ra lời khuyên cho thí sinh, trong đó lời khuyên số 6 nhắc nhở thí sinh phải sử dụng đa dạng các cấu trúc ngữ pháp và từ vựng (tr.138), cung cấp các tiêu chí đánh giá bài thi viết theo định dạng cũ. Một điểm cộng cho sách này so với các sách luyện DELF B2 trước đó là sách đưa ra một bài mẫu cho dạng bài viết luận đăng trên diễn đàn, sau đó phân tích đánh giá bài mẫu theo biểu chấm.

Phần luyện đề: Trong phần này, nhóm tác giả đưa ra 17 đề dạng bài viết luận đăng trên diễn đàn, 17 đề dạng bài báo phê bình, 13 đề dạng thư tín. Trong phần này không có bài viết mẫu cũng như không có hoạt động luyện các kỹ năng nhỏ như phân tích đề, tìm ý, lập dàn ý, lựa chọn công cụ ngôn ngữ...

Đề thi thử ở cuối phần dạy viết yêu cầu viết một bài báo phê bình từ một tài liệu cho sẵn. Ba bài thi thử 4 kỹ năng ở cuối sách tương ứng với ba loại bài viết B2, gồm có bài báo, bài luận đăng diễn đàn, viết thư.

b. Sách Le DELF B2 100% réussite nouvelles épreuves, Didier, 2022

Sách Le DELF B2 100% réussite nouvelles épreuves [10] được Nhà Xuất bản Didier xuất bản năm 2022, dựa trên phiên bản phát hành năm 2016. Mỗi kỹ năng

cũng được chia thành 4 phần nhưng nội dung bên trong có một số thay đổi so với phiên bản cũ:

Hiểu: Phần này khá giống với phiên bản cũ, có mục tiêu giới thiệu về yêu cầu của bài thi, kỹ năng cần đạt và đưa ra một số lời khuyên cho thí sinh.

Chuẩn bị: Phần chuẩn bị tập trung luyện 3 kỹ năng chính:

- *Phân tích đề:* Ở phần này, các hoạt động phân tích đề khá giống với phiên bản cũ. Tuy nhiên, một số bài khoa đã được thay thế mới. Hai hoạt động luyện tìm từ khoá, chủ đề và vấn đề cần giải quyết trong một đoạn trích báo chí trong phiên bản cũ đã được thay bằng các hoạt động phân tích tình huống viết.

- *Giới thiệu tình huống, sự việc:* Đây là phần mới được bổ sung trong phiên bản 2022 gồm 3 hoạt động giúp thí sinh xác định tình huống, hiểu khái niệm sự việc, và biết cách thuật lại một tình huống từ các sự việc mà đề bài đã cho. Đây là một kỹ năng thường được yêu cầu trong các bài viết B2, ví dụ bạn viết cho Mục thư bạn đọc của một tờ báo để phản đối một bài báo cho rằng, nhiều người đi xe đạp không tuân thủ luật giao thông và kể lại trải nghiệm của bạn với vai trò là một người đi xe đạp.

- *Diễn đạt ý kiến cá nhân:* Phần này thay thế cho phần có tên gọi Tổ chức lập luận trong phiên bản sách 2016. Phiên bản mới ngoài phần tìm ý, phát triển luận cứ và ví dụ thì có thêm phần luyện viết kỹ năng đưa ra các đề xuất, một yêu cầu cũng thường xuất hiện trong các bài viết thư hành chính. Cuối cùng, sách cung cấp một số công cụ ngôn ngữ giúp thí sinh thể hiện sự đồng tình, phản bác một cách trực diện hay diễn đạt quan điểm với sắc thái giảm nhẹ.

- *Viết bài nghị luận mạch lạc và kết nối:* Phần này chủ yếu tập trung cho mẫu bài viết thư và các hoạt động được triển khai khá giống với phiên bản 2016. Sách dạy mẫu thư hành chính, viết mở bài, lập dàn ý, kết nối ý và viết kết luận. Như vậy, phần làm dàn ý trước được để ở phần Tổ chức lập luận thì nay đã được chuyển sang phần Viết bài nghị luận. Phần cung cấp công cụ ngôn ngữ để bày tỏ quan điểm cá nhân thì ngược lại được đảo lên trên phần Diễn đạt ý kiến cá nhân.

- *Luyện tập:* Phần này có kết cấu và nội dung khá giống với phiên bản 2016. Một điểm mới là các tác giả đã bổ sung dạng viết bài luận đăng diễn đàn nhưng không làm phần riêng mà gộp vào với phần viết bài báo phê bình.

- *Sẵn sàng cho kì thi!* Phần này tổng kết lại những điểm thiết yếu thí sinh cần ghi nhớ khi đi thi đã được

cụ thể hơn trong phiên bản mới, đặc biệt là với nội dung ngôn ngữ. Ví dụ, phần ngữ pháp nêu rõ thí sinh phải nắm được các cấu trúc câu phức, liên từ, cấu trúc vô nhân xưng, dùng động từ ở thức chủ quan (Subjonctif) và thức điều kiện (Conditionnel). Ở phần từ vựng, phiên bản 2022 thay thế chủ đề Giáo dục của 2016 bằng chủ đề Kinh tế và bổ sung thêm chủ đề Giao thông, Thể thao. Bảng các công cụ ngôn ngữ trong phiên bản 2022 đã được sắp xếp lại và bổ sung thêm.

Như vậy, các hoạt động dạy viết trong sách *Le DELF B2 100% réussite nouvelles épreuves* được nhà xuất bản Didier xuất bản năm 2022 có cấu trúc các phần tương tự như phiên bản cũ nhưng các bài khóa được cập nhật. Một số hoạt động đã được bổ sung giúp thí sinh đạt chuẩn B2 như kỹ năng mô tả tình huống, kỹ năng đưa ra đề xuất, dạng bài viết luận đăng diễn đàn cũng như các tiêu chí ngôn ngữ cần đạt cho B2 đã được thể hiện tường minh hơn trong phiên bản mới.

c. Hoạt động dạy viết từ năm 2021 và biểu chấm mới

Bảng 2 cho thấy, các hoạt động dạy viết trong giáo trình *Le DELF B2 100% réussite nouvelles épreuves*, 2022 đã bao phủ được 3/5 tiêu chí trong biểu chấm viết mới trong khi sách *abc DELF B2 junior scolaire*, 2021 hầu như không dạy thí sinh viết mà chủ yếu đưa đề để thí sinh tự luyện với giáo viên. Sách *Le*

DELF B2 100% réussite nouvelles épreuves trong phiên bản mới 2022 đã làm rất tốt phần *Hoàn thành nhiệm vụ viết* và bổ sung thêm những kỹ năng còn thiếu trong phiên bản 2016 như giới thiệu tình huống, đưa ra đề xuất hay đưa thêm hoạt động cho dạng viết luận đăng diễn đàn... Tiêu chí số (1.2) *Tính mạch lạc và gắn kết* cũng có nhiều hoạt động luyện từ nối, làm dàn ý, sắp xếp ý giúp thí sinh dễ dàng đạt chuẩn B2. Tuy nhiên, ở tiêu chí (2.1) *Ngôn ngữ xã hội*, sách *Le DELF B2 100% réussite nouvelles épreuves*, 2022 mới chỉ tập trung vào loại bài viết thư mà chưa quan tâm thích đáng tới hai dạng bài còn lại, trong khi sách *abc DELF B2 junior scolaire*, 2021 lại có một bài mẫu khá hay dạng bài luận đăng diễn đàn. Cuối cùng, phần năng lực ngôn ngữ chiếm 10/25 điểm, cũng là phần thí sinh dễ trượt khi làm bài viết B2 lại chưa được các tác giả sách đầu tư thích đáng. Phần này chủ yếu mới tồn tại dưới dạng một số lời khuyên (chủ yếu trong sách *Le DELF B2 100% réussite nouvelles épreuves*) nhắc nhở thí sinh phải viết câu phức, sử dụng các thức chủ quan (Subjonctif) và điều kiện (Conditionnel) trong bài viết... hoặc dưới dạng một số bài tập ghép công cụ ngôn ngữ cho sẵn với một số hoạt động lời nói như đồng ý, phản đối hay tỏ ra đồng tình với quan điểm đối lập.

3. Kết luận

Câu hỏi nghiên cứu chúng tôi đặt ra là: *Các hoạt động dạy viết trong một số sách luyện thi DELF B2 có bám sát các yêu cầu cần đạt trong biểu chấm của*

Bảng 2: Các hoạt động dạy viết từ năm 2021 và biểu chấm mới

Các tiêu chí trong biểu chấm	abc DELF B2 junior scolaire, 2021	Le DELF B2 100% réussite nouvelles épreuves, 2022
Phần 1: Năng lực dụng học		
1.1 Hoàn thành nhiệm vụ viết	✓	✓ ✓
1.2 Tính mạch lạc và gắn kết	✗	✓ ✓
Phần 2: Năng lực ngôn ngữ xã hội		
2.1 Sử dụng ngôn ngữ phù hợp tình huống	✗	✓
Phần 3: Năng lực ngôn ngữ		
3.1 Từ vựng	✗	✗
3.2 Ngữ pháp	✗	✗

Ghi chú: ✗: Không có hoạt động luyện tiêu chí này trong giáo trình.

✓: Có hoạt động luyện tiêu chí này trong giáo trình.

✓✓: Nhiều hoạt động luyện tiêu chí này trong giáo trình.

kỹ năng viết B2? Phân tích các hoạt động dạy viết trong 4 cuốn sách luyện viết DELF B2 mới nhất và hiện đang được sử dụng nhiều trong các lớp luyện DELF B2 cho thấy, sách *abc DELF B2, 2013* và sách *abc DELF B2 Junior Scolaire, 2021* không tổ chức hoạt động dạy viết bám sát các yêu cầu cần đạt trong biểu chấm của kỹ năng viết B2. Cho tới thời điểm này, trong số 4 giáo trình được phân tích trong bài báo này, chúng tôi đánh giá sách *Le DELF B2 100% réussite nouvelles épreuves, 2022* đang là giáo trình có nhiều hoạt động dạy viết phong phú và phù hợp nhất với biểu chấm mới.

Tuy nhiên, ở phần kiến thức ngôn ngữ, các kỹ năng ngôn ngữ thí sinh cần đưa vào trong bài viết B2 đã được phiên bản mới đề cập cụ thể hơn nhưng hệ thống bài tập ngôn ngữ, đặc biệt là bài tập từ vựng nhằm đạt chuẩn viết B2 còn thiếu vắng ở tất cả các bộ sách. Một điểm nữa cần được bổ sung khi viết sách dạy viết B2 là ở tất cả các tiêu chí, đặc biệt tiêu

chỉ sử dụng đúng ngôn ngữ với tình huống viết, cần có các hoạt động cho cả ba dạng bài viết chứ không nên chỉ tập trung vào một dạng bài viết thư. Các tác giả có thể sử dụng những bài viết dưới chuẩn B2 về cấp độ ngôn ngữ hay ngôn ngữ xã hội và yêu cầu thí sinh nhặt lỗi, sửa đổi những lỗi đó sao cho đạt chuẩn B2.

Nhiều trường đại học chuyên tiếng Pháp tại Việt Nam đặt mục tiêu chuẩn đầu ra cho sinh viên năm thứ hai là trình độ B2. Tuy nhiên, giáo trình sử dụng hiện nay thường chưa có các hoạt động dạy viết bám sát các yêu cầu cần đạt trong biểu chấm. Điều này cũng là một trong những nguyên nhân khiến điểm viết thường là kỹ năng có kết quả thấp nhất. Chúng tôi đề xuất các bộ môn thực hành tiếng có thể xem xét soạn riêng giáo trình dạy viết B2, kế thừa những thành tựu trong các giáo trình luyện DELF B2 của nước ngoài và soạn thêm hệ thống bài tập hỗ trợ kỹ năng ngôn ngữ xã hội và kỹ năng ngôn ngữ.

Tài liệu tham khảo

- [1] Conseil de l'Europe, (2001), *Un cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer*, Didier.
- [2] Ferrari, H., Payet, A., & Sanchez, C, (2021), *abc DELF Junior Scolaire B2*, Cle international.
- [3] Tổ chức Giáo dục quốc tế Pháp, *Biểu chấm viết mới để đánh giá sát hơn năng lực của thí sinh*, <https://www.france-education-international.fr/actualites/lettre-fei/2022-10/DELFDALF-de-nouvelles-grilles-pour-une-evaluation-au-plus-pres-des-competences-des-candidats>.
- [4] Trần Thị Hiền Lương - Xuân Thị Nguyệt Hà - Đặng Thị Lệ Tâm, (2023), *Yêu cầu cần đạt về kỹ năng viết trong môn Tiếng Việt và định hướng xây dựng Chuẩn đánh giá năng lực học sinh qua kỹ năng viết*, Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, tập 19, số S3, tr.85-90.
- [5] *Biểu chấm viết B2 cũ*, http://www.DELFDALF.fr/_media/grille-evaluation-production-ecrite-DELFB2.pdf.
- [6] Parizet, M.-L, (2013), *abc DELF B2*, Cle international.
- [7] Bertaux, L., Frappe, N., Grindatto, S., Guiot, A. G., Jung, M., & Moreau, N, (2016), *Le DELF B2 100% réussite*, Didier.
- [8] Tổ chức Giáo dục quốc tế Pháp, *Biểu chấm viết B2 mới*, <https://www.france-education-international.fr/document/grille-pe-B2>.
- [9] Tổ chức Giáo dục quốc tế Pháp, *DELFB2 - Bảng đặc tả mức độ hoàn thành bài viết (DELFB2-Descripteurs de performance de la production écrite)*, <https://www.france-education-international.fr/document/descript-perf-pe-B2>.
- [10] Djimli, H., Frappe, N., Fréquelin, M., Gouelleu, M., Jung, M., & Moreau, N, (2022), *Le DELF B2 100% réussite nouvelles épreuves*, Didier.